

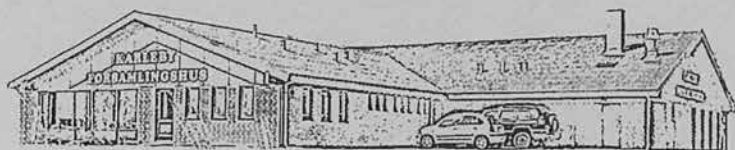
BRAMSNÆSVIG

2015

KARLEBY FORSAMLINGSBUS

Møde og selskabslokaler

*Huset kan bruges til alle former for arrangementer -
fra familie - og familiefester til det større mødearrangement
på op til 200 personer; udstillinger; produktpræsentation
eller hvor man ellers har behov for meget plads.*

- vi leverer også mad ud af huset

Karleby Forsamlingshus v. Bruno Larsen
Karlebyvej 177 · 4070 Kr. Hyllinge · tlf. 46 40 40 87
www.karlebyforsamlingshus.dk - info@karlebyforsamlingshus.dk

Indholdsfortegnelse

Folketingsmedlemmer i 1800-tallet med bopæl indenfor den nuværende Lejre Kommunes grænser.....	4
Egholm Museum	13
Nina Sahl fortæller om sine første år på Bramsnæsvigskolen 1966-70.....	17
Nyvang – et nutidsrelevant og levende historisk oplevelsescenter	43

Bramsnæsvigbladet har en særlig etik!

Vores artikler har interesse, ofte skrevet af ældre borgere, om hvordan her var, før asfalten kom til Ejby, ind til nyere tid. Herud over meddelelser samt diverse oplysninger.

Annoncematerialet må ikke overstige 50 % af bladets indhold. Vi bringer kun annoncer fra ordentlige firmaer, man i en hver henseende kan stole på.

Der bringes kun én annonce pr. type i hver erhvervsgruppe. Den enkelte annoncør har eneret på at annoncere i årene fremover, så længe vedkommende ønsker at fortsætte, under forudsætning af firmaet fortsat er tillidsværdigt.

Flemming Damgaard Larsen

Folketingsmedlemmer i 1800-tallet med bopæl indenfor den nuværende Lejre Kommunes grænser.

Af Flemming Damgaard Larsen, medlem af Folketinget og lokalhistoriker.

Siden folkestyrets indførelse i 1849 har der boet en række folketingsmedlemmer indenfor den nuværende Lejre Kommunes grænser. Nogle har været valgt til Folketinget her i området, i Lejre-kredsen, medens andre er blevet valgt i nabokredse, især Roskilde-kredsen.

Der har også været enkelte medlemmer valgt til Landstinget, som har boet her. Landstinget, som var Danmarks svar på Overhuset, blev afskaffet ved den nuværende Grundlov i 1953.

Men denne artikel omhandler alene de Folketingsmedlemmer, der er blevet valgt i 1800-tallet.

Udover de valgte har der også været mange, her fra kommunens område, der har forsøgt, at blive valgt, men hvor det ikke er lykkedes. Flere af disse fortjener i virkeligheden også at blive omtalt, da de, på en række felter har udøvet en betydelig indsats i demokratiets tjeneste. Men det må ske en anden gang.

Peder Hansen

Medlem af Den Grundlovgivende Rigsforsamling 5.oktober 1848-5.juni 1849, valgt i Blæsenborg-kredsen.

Den første, der skal nævnes har slet ikke været medlem af Folketinget, men var medlem af det organ, der var Folketingets forudsætning, nemlig Den Grundlovgivende Rigsforsamling. Den Grundlovgivende Rigsforsamling

bestod overvejende af demokratisk valgte medlemmer, men også af 32 kongevalgte medlemmer samt 5 medlemmer repræsenterende Island og 1 medlem repræsenterende Færøerne. Men ingen fra Grønland, der indtil 1953-Grundloven havde kolonistatus. Der var heller ingen fra Slesvig, der var et hertugdømme. Så området syd for Kongeåen, stort set en linje fra Kolding til Ribe, havde heller ikke medlemmer valgt til Den Grundlovgivende Rigsforsamling. Det lokale medlem herfra, nemlig gårdmand Peder Hansen, Abbetved blev

valgt i det distrikt der hed Blæsenborg distrikt. Det svarede for størstedelens vedkommende til den nuværende Lejre Kommune, men havde ikke Rorup og Glim sogne med, men havde til gengæld to sogne syd for og Svogerslev sogn vest for Roskilde med.

Ved valget til Den Grundlovgivende Rigsforsamling 5. oktober 1848 var der opstillet 3 kandidater i Blæsenborg Distrikt. En forpagter Carl Møller, Aastrup og en møller Rasmus Bagge, Kimmerslev samt gårdmand og sognefoged Peder Hansen, Abbetved. Peder Hansen fik 426 stemmer og de to andre henholdsvis 130 og 126 stemmer. Valghandlingen foregik ved Blæsenborg Kro, der lå mellem Gl. Lejre og Allerslev. De fremmødte stemmeberettigede stemte ved håndsoprækning, så afstemningen var dengang slet ikke hemmelig. Det lave samlede stemmetal havde sin baggrund i at der var syv grupper, der ikke havde stemmeret. Det var kvinder; folk, der var i tjeneste hos andre; kriminelle; fallenter; fremmede; forrykte (psykisk udviklingshæmmede) og folk, der var blevet forsørget af fattigkassen. Det betød at kun ca. 15-16 % af befolkningen havde stemmeret. Det var ikke mange, men var efter datidens forhold alligevel mange.

Dengang og frem til 1918 foregik valget i enkeltmandskredse. D.v.s. at den der havde fået flest stemmer var valgt og de andres stemmer var spildt. Som det foregår den dag i dag i Storbritannien.

Peder Hansen var således valgt, endog med over 63 % af samtlige afgivne stemmer. Det var godt gået. Mange andre medlemmer af Den Grundlovgivende Rigsforsamling blev valgt med under 50 % af de afgivne stemme, men blev valgt alene ved at have fået flere stemmer end nogen anden kandidat. Peder Hansen var født 18.april 1798 i Kirke Såby. Han kom i væverlære efter konfirmationen men blev i 1821 gårdmand, da han fæstede en gård i Kirke Såby, som han dog 7 år efter byttede med en gård i Abbetved, som han drev til 1865, hvor han gik på aftægt. Han var sognefoged i Kirke Såby sogn i 30 år, fra 1832-1862. Han var medlem af sogneforstanderskabet (det hed kommunalbestyrelsen dengang) i Kirke Såby-Kisserup 1842-1844 og igen 1852-1854. I 14 år var han medlem af Roskilde Amtsråd, nemlig fra 1842-1856.

Politisk tilhørte han Bondevennernes Selskab, der var forløberen til partiet Venstre.

Han fik som det fremgår ovenfor et rigtigt godt valg til Den Grundlovgivende Rigsforsamling, men da det første valg skulle afholdes til Folketinget, 4. december 1849, ønskede han ikke at stille op og gjorde det heller ikke siden. Derfor har Peder Hansen ikke været med af Folketinget, men alene af den forsamling, der skulle forhandle og vedtage Grundloven.

Han blev gift 6.december 1821 med Bodil Christiansdatter, der var født 24.au-

gust 1801 i Herslev. Hun døde 16. august 1857 i Abbetved. Parret fik mange børn, som har efterladt efterkommere, der bor den dag i dag her på egnen.

Peder Hansen døde 13. juni 1878 i Abbetved.

Ludvig Holstein-Ledreborg

Medlem af Folketinget 20. september 1872-12. juni 1890, valgt i Blæsenborg-/Lejrekredsen.

Ludvig Holstein-Ledreborg stillede op til Folketingsvalget 20. september 1872 i Blæsenborg-kredsen, der fire år efter ændrede navn til Lejrekredsen. Han, der var godsejersøn på Ledreborg, stillede op som uafhængig Venstremand mod den siden 1854, valgte Venstremand, lærer D.E. Rugaard fra København. Holstein-Ledreborg vandt med 606 stemmer mod 406 stemmer til Rugaard. Det blev et medlemskab af Folketinget frem til 12. juni 1890 hvor han valgte at nedlægge sit mandat.

Ludvig Holstein-Ledreborg var født 10. juni 1839 i Hochberg i Württemberg. Han tilhørte den protestantiske tro, men da hans mor var katolik begyndte han i ungdommen at hælde mere til katolicismen, der endte med, at han konverterede til den katolske tro. Han forfægtede denne tro med stor ildhu og det første offentlighed hørte til Holstein-Ledreborg var da også udgivelsen af et kirkeligt stridsskrift og senere yderligere et skrift med angreb på protestantismen og dens kendte folk.

I Folketinget hældede han det første år lidt mod Højre, hvorefter han fra slutningen af 1873 blev stærkere tilhænger af Venstres politik. I årene derefter leverede han meget stærke angreb på Højre og kom til at stå stærkere og stærkere hos Venstre. Han var en af Folketingets bedste debattører – havde virkelig ordet i sin magt. Venstres friskoletanker tiltalte ham meget. Det skal nok ses i sammenhæng med, at han var katolik. Han blev medlem af Finansudvalget i 1876 og var det til sin udtræden i 1890. Han var i denne periode næsten uafbrudt ordfører for Finansudvalget.

Venstre var også i den periode han var medlem af Folketinget delt i flere grupperinger, hvor Ludvig Holstein-Ledreborg bevægede sig noget rundt mellem disse. Han søgte at mægle i de forskellige stridsspørgsmål, men ofte var det hans polemiske natur der vandt over det saglige og selve politikken, hvilket gjorde det vanskeligt for ham at opnå resultater. Formentligt har det været en medvirkende årsag til at han frivilligt nedlagde sit mandat 1890.

Fra dette og indtil sin fars død i 1895, hvor han overtog styrelsen af Grevskabet Ledreborg, opholdt han sig mest i Schweiz, hvor han studerede kirkehisto-

rie og religiøse forhold. Det fortælles, at hans far var så sur over at sønnen var gået over til katolicismen og Venstre at når faderen gik tur i parken på Ledreborg og så en gul mælkebøtteblomst slog han den af med sin stok og sagde: ”endnu en liberal katolik”.

Efter 1890 holdt han sig udenfor politik, men da der ved systemskiftet i 1901 skulle dannes en Venstre-regering og det ikke ville tillades, at Venstres fører og formand I.C. Christensen blev konseilspræsident (statsminister) fordi han var bondefødt, blev der rettet henvendelse til Ludvig Holstein-Ledreborg om at blive regeringsleder. Men det afslog han meget bestemt ligesom han bestemte at afslog at blive udenrigsminister.

I 1909 var der igen bud efter Ludvig Holstein-Ledreborg om at komme ind og være konseilspræsident. Der var gået hårdknude i Venstre om at gennemføre nogle forsvarslove, derfor måtte der en mand udefra, med rene hænder, til at være regeringsleder. Kongen, Frederik den 8. forsøgte flere gange at overtale Holstein-Ledreborg, denne vægrede sig, men gav til sidst efter mod at han fik tilladelse til et katolsk kapel på Ledreborg, som han havde indrettet i slotskirken. Den væsentligste årsag til hans accept var, at han var bange for at parlamentarismen skulle lide et nederlag ved denne politiske krise.

Han var således regeringsleder fra 16. august 1909-28. oktober 1909. På disse 2 ½ måned blev de lovforslag, der havde været problemer med, gennemført. I de

Malerfirmaet Flemming Petersen

Syrenvej 8, 4050 Skibby

Tlf.: 30 45 59 41 / 40 60 87 31 / 47 52 87 41

sidste 10 dage af ministertiden var han også forsvarsminister.

Efter forsvarslovenes vedtagelse kom Holstein-Ledreborg i en voldsom konflikt med Højres finanslovsordfører, hvorefter der blev fremsat et mistillidsvotum til regeringen, som blev vedtaget af de tre oppositionspartier og Ludvig Holstein-Ledreborg måtte træde tilbage.

Han var herefter ikke mere i politik men brugte de sidste af sine leveår på sit gods Ledreborg.

I 1867 var han blevet gift med Ingeborg de Løvenørn (1842-1915). Parret fik fem børn. Det er et oldebarn, der i dag har Ledreborg.

Ludvig Holstein-Ledreborg døde 1.marts 1912 på Ledreborg og er begravet i familiegravstedet på Ledreborg.

Kammerherre
F. C. R. Rosenkrantz Scheel
en Ryegaard-Rosenkrantz
1815-1912

Frederik Christian Rosenkrantz Scheel

Medlem af Folketinget 3.januar 1879-9.april 1895, valgt i Roskilde-kredsen.

Kammerherre, greve Frederik Christian Rosenkrantz Scheel, Ryegaard stillede op første gang ved Folketingsvalget i 1879. Han stillede op for partiet Højre, forløberen

PB-Biler

Elverdamsvej 223 · 4070 Kirke Hyllinge

Speciale i reparation af:

x Citröen x Peugeot

FDM Kvalitetskontrol

Tlf/fax 46 40 66 10

per.bredager@mail.tdcadsl.dk

www.autopartner.dk

for Det Konservative Folkeparti, i Roskilde-kredsen mod det siddende folketingsmedlem for Venstre, gårdejer Hans Sørensen, Klovtofte. Grev Scheel fik et godt valg i forhold til den tidligere Højre-kandidat. Scheel fik 790 stemmer mod 701 stemmer til folketingsmedlem Hans Sørensen, Venstre og Scheel var dermed valgt. Grev Scheel blev genvalgt ved de følgende seks folketingsvalg bl.a. fordi det andet parti, der stillede op, Venstre, var en del splittet. Men ved valget i 1895 blev han slået af Venstres kandidat, mejeriejer Hans Jensen Rosleff, Lille Karleby.

Frederik Christian Rosenkrantz Scheel var født 17. november 1833 i København, som søn af besidderen af Ryegaard og Trudsholm. Hele stamhuset, som godserne og et gods i Jylland, Barritskov, bestod af, overtog han ved faderens død i 1862. Han blev med det samme formand for sogneforstanderskabet i Rye-Sonnerup (datidens kommunalbestyrelse). Denne post besad han, også efter at det blev sogneråd, indtil 1907. Han var således ”borgmester” i 45 år i Rye-Sonnerup.

Det blev også til medlemskab af Roskilde Amtsråd, hvor han repræsenterede egnen her fra 1865 til 1901, altså i 36 år.

Grev Scheel gjorde en stor indsats i en lang række sammenhænge og i mange bestyrelser. Han var således formand for Roskilde Amts Skytteforening 1872-1885, medlem af overbestyrelsen for De danske Skytteforeninger 1881-1885, formand for Københavns Amts Skytteforening 1886-1898, repræsentant i Nationalbanken 1872-1876, medlem af bestyrelsen for Brandforsikringsselskabet Danmark 1880-1904, næstformand i bestyrelsen for Røde Kors 1896-1909 og mange flere.

Efter han røg ud af Folketinget i 1895 blev han samme år kongevalgt medlem af Landstinget, hvor han var medlem til sin død.

Grev Scheel havde stærke meninger og var i et politisk modsætningsforhold til beboerne på egnen her, der hovedsageligt var Venstrefolk, men p.g.a. grevens store venlighed og retskaffenhed var han meget afholdt, så meget, at egnens beboere og godsets folk rejste en bronzebuste af ham i Ryegaards park, efter hans død. Busten er udført af billedhuggeren Elna Borch.

Frederik Christian Rosenkrantz Scheel blev 1865 udnævnt til hofjægmester, 1878 til kammerherre, 1880 ridder af Dannebrog, 1887 til Dannebrogsmænd, 1894 kommandør af 2. grad og 1909 kommandør af 1. grad.

Frederik Christian Rosenkrantz Scheel blev gift 4. november 1864 i Frederiksberg med Frederikke Wilhelmine Louise Zachariae (1842-1919), der var datter-datter af kong Frederik den 6.

I dag er det et tipoldebarn af parret, der ejer Ryegaard og Trudsholm. Frederik Christian Rosenkrantz Scheel døde 3. marts 1912 på Ryegaard. Gravstedet findes på Rye Kirkegård.

Hans Jensen Rosleff

Medlem af Folketinget 9.april 1895-2.juni 1904, valgt i Roskilde-kredsen.

H.J. Rosleff stillede op i Roskilde-kredsen for Venstre ved valgene i 1890 og 1892 mod det siddende folketingsmedlem grev Frederik Christian Rosenkrantz Scheel, Højre uden at slå

denne. Dog var det lige ved at ske i 1892, da Scheel kun fik 2 stemmer flere end Rosleff, nemlig 1353 mod 1351. Ved folketingsvalget 1895 lykkedes det for Rosleff, at blive valgt. Rosleff fik 1552 stemmer mod 1323 til Scheel.

H.J. Rosleff var født i Møgeltorum i Salling 15.juli 1847. Efter at have arbejdet ved landbruget kom han på Hindholm Højskole ved Fuglebjerg 1872-1873. Han var derefter på godserne Frisenfeldt på Falster og Lystrup ved Rønnede for at blive uddannet, som avlsforvalter. På sidstnævnte gods besluttede han sammen med mejeribestyreren at starte, i 1874, et Fællesmejeri i Assenløse lige syd for Osted. Men allerede efter to års forløb trådte han ud af kompagniskabet da han ønskede større selvstændighed og større mulighed for at realisere sine ideer. Han drog derfor igen til Falster for at få større indsigt i

Bramsnæs Skilte Design ^{ApS}

Layout • Logofremstilling • Print • Storformatprint
Skilteproduktion • Bildekoration • Tryksager

Karlebyvej 175, 4070 Kr. Hyllinge • Tlf. 4640 4817, Mob. 2165 6434

www.nytskilt.dk

mejeridrift så han allerede i efteråret 1876 oprettede mejeriet i Lille Karleby. Han var utrolig foretagsom og driftig samt arbejdsom, hvilket bevirkede at han fik en god økonomi, så han i 1890 købte en gård i Lille Karleby og i 1893 yderligere en, hvilke to gårde han lagde sammen.

Fra sit ophold på de store godser var han vandt til at læse Højre-aviser, som han også gjorde i begyndelse af sin tid i Lille Karleby, men hurtigt fandt ud af at Venstre tiltalte ham mere, hvorfor han opsagde abonnementet på Højre-avisen fra Roskilde og tegnede abonnement på Venstre-avisen fra Roskilde. Som nævnt ovenfor under F.C.R. Scheel opstillede H.J. Rosleff ved folketingsvalgene i 1890 og 1892 i Roskilde-kredsen, som Venstres kandidat mod Højres kandidat, men opnåede ikke valg. Men ved folketingsvalget 9.april 1895 lykkedes det. Ved de følgende folketingsvalg i 1898, 1901 og 1903 fik Rosleff et betydeligt stemmefremspring foran sine modkandidater.

Venstre bestod dengang af flere grupperinger en moderat gruppering overfor Højre, en midtergruppering, der kæmpede indædt for parlamentarismen (om at regeringen aldrig må have et flertal i Folketinget imod sig) og en radikal gruppering omkring Viggo Hørup. I 1894 havde det moderate Venstre lavet et forlig med Højre om magtens udøvelse uden at kræve parlamentarismen indført. Det forbitrede de andre Venstre-grupperinger. Rosleff var, allerede inden han kom i Folketinget året efter, stærkt imod forliget med Højre. Da han blev medlem af Folketinget var han ikke meget tilbøjelig til at tilslutte sig nogen af de mange Venstre-grupperinger, men begyndte at arbejde for en egentlig sammenslutning af de forskellige grupper. Det lykkedes med dannelsen af Venstre-Reformpartiet, som Rosleff var den egentlige ophavsmand til. Som påskønnelse af dette arbejde blev han indvalgt i den første bestyrelse og blev siden genvalgt hertil.

I Folketinget arbejde han især med landbrugsspørgsmål og da det snerpede til at parlamentarismen ville blive indført og Venstre-flertal kunne omsættes i regeringsdannelse så han op til at han kunne blive minister – landbrugsminister. For at en kommende minister kunne bo standsmæssigt lod han det gamle stuehus på sin gård, Østergaard i Lille Karleby rive ned og et nyt stort herskabeligt stuehus bygge. Det stod færdigt i 1902, men Rosleff blev ikke minister. Det siges, at det tog så meget på ham, at han døde allerede som 56-årig i 1904. Det store stuehus er det vi i dag kender, som rummende dagcenteraktiviteter for Lejre Kommunes ældre.

Men Rosleff nåede dog at blive medlem af Finansudvalget i 1900 og var det frem til sin død.

Lokalt havde Rosleff også mange tillidsposter. Han var i 1885 blevet medlem af bestyrelsen for Gl. Roskilde Amts Landboforening, hvor han sad i 11 år. I 1886 blev han medlem af Hyllinge-Lyndby sogneråd, hvor han blev formand

indtil 1891. I 1890 valgtes han til Roskilde Amtsråd, hvor han var medlem indtil sin død. Han var i 1894 medstifter af Roskilde Andels-Svineslagteri, som han blev den første formand for. Han var endvidere tilsynsmand for Landbohøjskolen.

I begyndelsen af 1890'erne var han med i kræfter, der ville bygge et forsamlingshus i Kirke Hyllinge. Han blev da også valgt til formand for den første bestyrelse. Da det kom frem, at landmændene i og omkring Kirke Hyllinge ville etablere et andelsmejeri i Kirke Hyllinge, fik Rosleff gennemtrumfet, at forsamlingshuset ikke skulle bygges i Kirke Hyllinge, men nærmere Karleby. Derfor kom forsamlingshuset til at ligge på marken udenfor Store Karleby og fik navnet Karleby Forsamlingshus. Når landmændene i Kirke Hyllinge og omegn sådan ville konkurrere med hans privatmejeri skulle de have en lærestreg.

H.J. Rosleff blev gift 14.oktober 1856 i Store Heddinge med Olivia Henriette Petersen (1856-1922). Parret fik ingen børn.

Rosleff døde 2.juni 1904 i København. Begravet på Lyndby Kirkegård, hvor gravstedet stadig findes. Ved hans begravelse var bl.a. justitsminister Alberti med. Den Alberti, der fire år efter blev afsløret som storsvindler. De lokale Venstrefolk har siden påstået, at der hvor Alberti stod under begravelsen har der ikke siden kunnet gro noget, ikke engang ukrudt.

Skibby Apotek

Hovedgaden 40 • 4050 Skibby

Tlf 47 52 82 42 • Fax 47 52 84 46

skib130@apoteket.dk - www.skibby.netapotek.dk

Jægerspris Apoteksudsalg Hovedgaden 42 A 3630 Jægerspris

Ole Falck

En drøm gik i opfyldelse

Egholm Museum

– en kanon oplevelse

Hobbyer eller interesser berører nok de fleste mennesker. Ens hobby eller interesse, kan være mange forskellige ting. Emnet er næsten udtømmeligt; nogle samler på frimærker, andre på kuglepenne osv. Der er faktisk ikke dét, man ikke kan samle på. Man kan f.eks. også samle på gode oplevelser. Nogle interesser er årstidsbestemt – nogle hobbyer er dyre og andre koster

ingen ting.

For eget vedkommende, startede min hobby da jeg var 16 år gammel og fik et luftgevær af min far, hvortil han bad mig passe godt på det. Det har jeg gjort, for jeg har det stadig – nu mere end 50 år senere. Da jeg var færdig med at

lege med det, blev det sat ind i skabet. Det samme skete med de efterfølgende geværer, og det blev starten på min livslange samling af skydevåben. Skydevåben er interessante fordi der er så mange varianter. Lige fra de første skydevåben omkring 15- 1600 tallet hvor krudt og skydevåben er opfundet, har man eksperimenteret med de mest mærkelige systemer. Det var bl.a. skydestokke og peberbøsser. Peberbøssen er en revolver med flere løb i fuld-længde og var populær. Den mest kendte type med en kort tromle og et løb, vandt senere indpas ved ”Colts” systemet – de første var single-action, enkelt-

virkende. Senere kom dobbeltaction – dobbeltvirkende.

Fra omkring 1900 tallet, har udviklingen koncentreret sig om forbedringer af system og materiale. Bl.a. den halvautomatiske pistol blev opfundet i 1893. Våbenhistorien fra USA, som bekendt har en helt speciel våbenkultur, gør den ikke mindre interessant. Siden forfatningen i 1776, har skydevåben været mere udbredt hos private, end i resten af verden, da landet for en stor del var utæmmet. Op til begyndelsen af vort århundrede, var det en nødvendighed, at beskytte sig mod lovløshed og landets oprindelige indbyggere; indianerne! På grund af dette, findes der et utal af usædvanlige og ejendommelige våben, som i tidens løb, blev udviklet af de mange småproducenter. Mange af disse producenter eksisterede kun i få år. Dette bevirker, at der er mange modeller, der kun er fremstillet i ganske få eksemplarer.

Andre voksede og blev kendte våbenfabrikker og romantikken om ”det vilde vesten”, blev skabt sammen med myten omkring de personer, der bar og brugte disse våben. Bedst kendt er bl.a. Remington, Winchester, Colt og Smith & Wesson. Alle førnævnte våbenproducenter, leverede også våben til det amerikanske militær samt til mange andre udenlandske hære.

I denne forbindelse, kan nævnes Remington geværet til den danske hær, Smith & Wesson til Zarens Rusland, Winchester til Tyrkiet og et utal andre lande. Den dag idag, er det helt almindeligt i visse stater, at almindelige mennesker er i besiddelse af mindst ét skydevåben til at forsvare sig med.

For mit vedkommende, var der ikke tale om, at skulle forsvare mig, eller skyde med våben. Nej, det er interessen for historien bag våbenet. Men våben kan også være lidt kedelige at fremvise i sig selv, så derfor begyndte jeg at samle tilbehør til våben. Det har til tider været vanskeligt, for gamle tøj og støvler m.m. - var og er - i de fleste tilfælde smidt ud eller slidt op i brug.

I 1990 lykkedes det at etablere det først våbenmuseum oppe i 2. sals højde på den gamle hovedbygning på Egholm. Det blev et dejligt museum oppe mellem de gamle tagspær og man kunne røre ved tingene. Jeg kunne gå op om aftenen

og pudse lidt våben inden jeg gik i seng. Jeg har nævnt, at jeg var begyndt at samle tilbehør; jeg har nogle US militær våben fra 2. verdenskrig. Hvad ville så ikke være mere naturligt, end at sænke en fuld køreklar Willys Jeep ned gennem taget?? Men er man samler – så er man samler! Og selv om man har nok, så skal der nok være den der lille dims, man slet ikke kan leve uden. På denne måde, blev loftet på 20 år, fyldt op til at være et depot.

I 2010 startede en ny epoke for museet. Der blev besluttet, at bygge en bunkers inde i en gammel lade. Det tog et helt år før den stod færdig. Den ny bunkers blev godkendt af Politiet, som formentlig Danmarks største våbenskab. Herefter gik yderligere et år med at flytte alle våben og tilbehør til det nye museum. Den 12. august 2012 stod museet færdig. En drøm var gået i opfyldelse: - at kunne dele hele herligheden med offentligheden.

Når man kommer indenfor, starter udstillingen med danske og tyske soldater, materiel fra den 9. april 1940. Herefter kører udstillingen med såvel engelske, russiske og amerikanske soldater. Dette tema afsluttes med en udstilling fra modstandsbevægelsen med tilhørende nedkastningsmateriel. Ja sågar er der bygget en stue fra krigens tid, hvori der er iscenesat en del arbejde fra modstandstiden.

Herefter fortsætter man ind i en såkaldt western afdeling, som udover at huse

Entreprenør

Autoriseret Kloakmester

J E Hansen & Søn
ul Stefan Hansen

Bil 28 61 64 64

Alt i grave-, støbe- og anlægsarbejde

en diligence og en fuldt udstoppet bisontyr, inkluderer de antikke våben og tilbehør fra den tid. Naturligvis er der ligeledes en stor samling af jagtvåben og tilbehør. Her findes en udstilling fra et krybskytte hjem, som viser nogle forskellige krybskyttevåben.

Jeg ville gerne fortælle om alle effekterne på museet, men det bliver for omfattende her. Jeg kan blot afslutningsvis nævne nogle få ting; Flaget fra Hitlers førebunkers i Berlin, Saddam Husseins revolver eller gasmasker til heste er også at finde på Egholm Museum.

Vi glæder os til at vise museet frem. Se vor hjemmeside for information om åbningstider, priser mv. På: www.egholmslot.dk

Nye tiltag:

Inden for halvandet år, vil museet blive udvidet med en stor hal, som foruden at skulle fungere som spise/mødelokale, også kommer til at rumme en udstilling fra Berlin i 1945, hvor den russiske tank, T34, ruller ind over førerbunkeren, og hvor de tyske drenge forsøgte at stoppe den russiske krigsmaskine med simple våben.

Ole Falck Egholm Museum

Alt det du mangler...

...helt lokalt!

Vi byder dig velkommen til Borrevejlecenteret, hvor vi bl.a. kan tilbyde et stort udvalg af dagligvarer til **GUL PRIS**, frisk brød fra bageren, blomster, benzin samt mulighed for overnatning på vores campingplads.

Borrevejlecenteret

SPAR

Skal du have gæster? Vi tilbyder overnatning i luksus hytter, egen campingvogn eller telt.

Borrevejlecenteret - Hornsherredvej 3 - 4060 Kirke Såby - Tlf. 4640 0140 - Fax 4640 0085 - borrevejle@spar.dk - borrevejlecenteret.dk

Nina Sahl

Nina Sahl fortæller om sine første år på Bramsnæsvigskolen 1966-70 1. del.

Bramsnæsvigskolen blev ”født” 2. april 1963, og dens ”forældre” var Ejby Skole, Rye Skole og Kirke Sonnerup Skole. Derfor fik skolen navnet Rye-Sonnerup Centralskole, for den lå i daværende Rye-Sonnerup Kommune. Den ligger smukt, lige op til skoven, så tæt på, at der måtte en dispensation til. Det var en 7 klasset skole, med en 8. almen klasse, mens realklasseeleverne blev sendt til Kirke Hyllinge. Daværende skoleinspektør Kristian Olsen havde været førstelærer i Ejby Skole, de andre lærere fra de gamle skoler var Christian Carstensen, Poul Gregersen, Birthe Gregersen og småbørnslærerinde Else Hansen. Derefter kom Bent Frederiksen, Inger Mølvig (senere Nordberg-Hansen), Bodil Troldborg og Birger Müller. Jeg blev

Lærerne på Rye-Sonnerup Centralskole: Bent Frederiksen, Poul Gregersen, Christian Carstensen, Kristian Olsen, Bodil Troldborg, Birger Müller, Else Hansen, Inger Nordberg-Hansen, Anne Bodil Hune, Birthe Gregersen, Nina Sahl

ansat 1. jan. 1966. Til håndarbejde havde man faglærer Molly Ingerslev. Skolen var usædvanlig smuk og velindrettet og det var en fryd at arbejde der, da eleverne var velopdragne og forældre kredsen positiv. Forældrene kom, når skolen kaldte, men overlod ellers tryk deres børn i lærernes varetægt uden at blande sig.

Jeg kom fra København og fandt stedet, fordi lærermangel fik kommunerne til at tilbyde lærerboliger. Bag skolen var der bygget 6 fine tjenesteboliger, men jeg fik tilbudt en lejebolig, som var en anelse dyrere, ca. 300 kr. om måneden. Den blev dog først færdigbygget et år senere, så vi flyttede ind i Sonnerup gamle skole. Det var noget af en forandring at flytte fra 2 værelser i Hvidovre til en hel skole fra 1915 på flere hundrede kvadratmeter med lærerbolig, en mindre lærerindebolig, 2 klasseværelser, loftsværelser og en uhyggelig kælder med et ustemt klaver, myg i tusindvis og fede skrubbudser. Fri råderet over det hele samt en enorm have med smukke, gamle træer bl.a. et overdådigt tulipantræ og en kæmpebuksbom med en ugle i. På det tidspunkt var der ingen udstykning i Sonnerup, på Ordrupvej var der 1 gult hus, det var alt. Langs Englerupvejen lå en lille stribe huse kaldet koreahusene, fordi der havde været

Murerfirmaet

Poul Erik Jakobsen ApS

- Reparationsarbejde
- Ombygninger
- Badeværelser
- Nybygninger

46 40 00 77

Bil: 40 56 47 27 - Fax: 46 40 00 78

TILSLUTTET
BYG
GARANTI
ORDNING

ufred husene imellem på samme tidspunkt som koreakrigen

Vi ankom d. 20. december, og to dage senere havde jeg fundet en børnepasning til 4årige Marianne og 5 måneder gamle Eva. På Vestervang boede et par, som gerne ville passe dem, og de var vant til børn, for de havde selv 12.

Jeg vil aldrig glemme den 1. skoledag. Det havde sneet og skolebussen hentede mig. Alle børn fra 1. til 4. klasse, som havde over 2 km til skole blev fragtet i skolebus, så var der andre regler, når de blev ældre. Det var Per fra Hafniaruterne, der kørte. Han sagde god morgen til hvert barn, som høfligt svarede, gjorde de det ikke, så kom de ikke med bussen.

Børnene sad stille og småsnakkede, og vi kørte fra Sonnerup mod Rye. Peter fra Rødskildegård var for sent på den, han kom storkende på ski hen ad markvejen, og Per ventede, mens Peter fik skiene af, stillede dem op ad træet og med et stort smil og et ”Godmorgen” kom ind i bussen. Solen var lige stået op, den skinnede mellem træerne i skoven og sneen glitrede og gnistrede. Pludselig stoppede Per, et rådyr krydsede vejen, alle tav og nød synet og så kørte vi videre. Jeg troede, jeg var kommet i Paradis.

Da vi kom til skolen, blev jeg pænt modtaget på lærerværelset og så gik alle hen til sangsalen for at synge morgensang. Her skulle jeg præsenteres og Lærer Olsen bad mig komme op til sig. Jeg krydsede salen, og da hørte jeg en susen og mumlen og blev klar over, at jeg vist havde taget det forkerte tøj på. Jeg var københavnersmart i farvestrålende, stormønstrede buksestrømper med tilsvarende bluse og kort nederdel, det var man ikke lige vant til. Men de vænnede sig da til min tøjstil, også mine hot-pants!

Jeg blev klasselærer til en vidunderlig 3. klasse, som bestyrkede mig i, at lærergerningen var mit kald og det blev det de næste 44 år.

Vi diskuterede meget og her er et eks.

Hans-Henning fortalte, at han havde kørt alje ud. ”Det hedder ajle”, sagde jeg. Børnene lo, og troede ikke på mig. Jeg fortalte dem forskellen på ajle og alge, men de var ikke overbeviste. Torben sagde: ”Fru Sahl, hvor er det, du kommer fra?” ”Jeg ved godt, at jeg er københavner. Det kan godt være, at I siger alje, men I skal vide, at det hedder ajle, så I kan stave det rigtigt, for hvis I bestiller en ajlebeholder, så skal sælgeren ikke grine ad jer og tænke: ”Igen en af de bondeknolde, som ikke kender forskel på alge og ajle” Snakken gik lidt endnu, så siger Steen: ”Fru Sahl, skal vi så ikke kalde det for ko-pis og komme videre!”

I oktober 66 overtog vi Inger Nordbergs hus, da hun flyttede til præstegården, og vi fik 4 herlige år på Hyllebjerget.

Siden sommerferien havde vi ung pige, Bitte, hentet fra skolen. Tænk at ansætte en ung pige på 14-15 år, og forvente, at hun passede 2 børn og gjorde rent. Hun klarede det, men det ville ikke være muligt i dag. Vi havde unge

Min første 8. klasse 1966

piger til 1972, det gjorde selvfølgelig også, at jeg havde mere overskud til skolen.

Kommunekontoret var i plejehjemmets bygning, og lærerne måtte hver den sidste dag i måneden hente deres løn der i kontanter, som var hentet samme dag i sparekassen. På kontoret residerede kæmner Ågesen og Peter Vang, som jeg altid kun så bred og mægtig fra ryggen. Af og til så jeg også sognerådsformand Søren Sørensen "Sild," men vi talte ikke mange ord sammen.

Skolen havde allerede nogle traditioner: Skolekomedie, skoleafslutning med gymnastikopvisning, lejrskole til Bornholm, sommerudflugt, luciaoptog, juleafslutning, fanesang på valdemarsdag, morgensang og sidst, men ikke mindst sanglege.

Dødsstødet for ordentlig lærergerning, nemlig optælling af timer, var endnu ikke indført, så vi trak alle på samme hammel, når noget skulle laves og havde fri, når arbejdet var udført.

Vi arbejdede 6 dage om ugen og kunne for det meste gå hjem før kl. 14. Så var skolen tom og blev gjort rent af lokale damer, som også var mødre til elever. De satte en ære i, at skolen var pæn og ren. Skulle der være fest,

skurede de også væggene, så der ikke var en plet noget sted.

Lad os begynde med skolekomedierne.

Vi havde en flot scene i sangsalen med et smukt, blåt fortæppe og plads til borde og stole under scenen. Hver november opførte 7. klasse et skuespil og før mig var Poul Gregersen instruktør, men så fik jeg muligheden og jeg vil her fortælle om, da min klasse opførte ”Dyrene i Hakkebakkeskoven.” Dengang var det hele totalt lærerstyret. Jeg fandt stykket, fordelte rollerne til dem, jeg mente ville være gode til dem, og udleverede rollehæfterne før efterårsferien og så skulle eleverne lære rollerne i løbet af 14 dage. Alle lærere fik stykket udleveret, og uden møder, men med lidt snak på lærerværelset, lavede Birger Müller nogle vidunderlige scenestykker, Poul Gregersen snedkererede, Bent Frederiksen lavede lys og lyd og Fru Hansen og fru Ingerslev lavede fantastiske kostumer. Bodil Troldborg var sufflør og jeg instruerede. Vi øvede hver dag efter skoletid til kl. 17. Mødre gav hjemmebak og børnene fandt selv hjem i mørket. Tre uger senere havde vi generalprøve med pigerne fra Bramsnæs og beboerne på alderdomshjemmet som inviteret publikum. Så kørte styk-

Hele familiens skobutik

Dyreklinikken Centrum

Dyreklinik for hunde, katte,
gnavere, fugle og krybdyr

**Vi tilbyder
altid gratis
tandeftersyn!**

**Dyreklinikken
Centrum**

Holbæk Tlf. 59 43 10 16
Kr. Hyllinge Tlf. 46 43 10 16
www.dyreklinikkencentrum.dk

GROVVARECENTERET

Chr. Petersen
Fuglefro

VOLIERE & VILDFUGLEFRØ
FODER & TILBEHØR TIL HOBBYDYR
HUNDE- OG KATTEFODER
HUS, HAVE & BRÆNDSEL

Chr. Petersen
Fuglefro

Vintapperbuen 30 4070 Kr. Hyllinge

Tlf. 46 40 43 38

www.grovvarecenteret.dk

Vi støtter det lokale foreningsliv

Kig ind i Spar Nord og hør mere.

På gensyn i
Spar Nord Holbæk
Telefon 59 45 42 00
www.sparnord.dk

spar nord

tættere på

ket torsdag og fredag. Men det var jo ikke kun 7. klasse, der var involveret. Hele skolen deltog. Salen skulle pyntes, ribberne dekoreres, borde dækkes i gangene, eleverne kom med blomster til bordene og hjemmebag til kaffen, og hvilken hjemmebag! Bent Frederiksen havde sørget for sponsorater til amerikansk lotteri og skuespillerne solgte lodder blandt forældrene, som ivrigt købte for at støtte det gode formål, nemlig elevernes kasse. Efter skuespillet var der spillemænd, der spillede op til sangleg og dans. Alle elever på skolen havde øvet sanglege, så de kunne 6-7 forskellige ret indviklede lege, der var virkelig gang i den.

Når den sidste aften var vel overstået kl. 24, samledes lærerne til en afsluttende fest med ægtefæller, de havde nemlig også hjulpet med at sminke eller andet. Somme tider sluttede vi af på skolen, men et par gange var det i præstegården hos Inger og Benni Nordberg-Hansen. Så trak Benni gardinerne for og sagde, at nu havde vi tjent sognet og nu var det på tide, at vi tjente os selv, og så blev der spist, drukket og danset til den lyse morgen. Ja, det var tider. Oven i købet vandt vi det år 2. præmie i Berlingske Tidendes skolekomediekonkurrence, så det var et godt år. Jeg fortsatte med at instruere i mange år, og det var en fornøjelse hvert år. Det var benhårdt arbejde, men sjovt, og jeg husker stadig mange elever på, hvad de spillede i skolekomedien.

PROFIL OPTIK

ALL INCLUSIVE

FÅ LØST DINE SYNS-BEHOV PÅ ÉN GANG

BRILLE ABONNEMENT

DEL DINE BRILLER OP I BIDDER

PROFIL OPTIK

ØSTERGADE 9C • 3600 FREDERIKSSUND • 47 31 40 20
www.profiloptik.dk • mail: frederikssund@profiloptik.dk

BYMIDTEN 18A • 4050 SKIBBY • 47 52 87 52
www.profiloptik.dk • mail: skibby@profiloptik.dk

Femilet i Holbæk
- et besøg værd

FEMILET

Ahlgade 38 · 4300 Holbæk · www.femilet.dk

Verdens mest gennemtænkte grebsfrie køkken?

**VI SLÅR
ALLE PRISER***

MANO KØKKEN

35.464,**

"Mano" betyder "hånd" på italiensk og det er præcis hænder og håndværk Mano serien fra Kvik handler om. For mere inspiration, besøg din lokale Kvik-butik allerede i dag eller bliv klogere på kvik.dk

Kvik Holbæk: Holbæk Megacentrum, tlf. 59 48 83 00

kvik
alle har ret til et fedt køkken

*Gælder tilbud fra køkkenspecialbutikker. Bliv klogere i butikken eller på kvik.dk

** Vejl. udsalgspris er for skabe, sokkel og bordplade. Ekskl. vask, armatur, hvidevarer og belysning.

Mere rummelige skabe til så lave priser, at du har råd til at fylde dem

**VI SLÅR
ALLE PRISER***

TINTA KØKKEN

28.074,**

Kvik opfandt XLarge® køkkenet. Det betyder mere plads til alle dine køkkensager. Der er rent faktisk op til 40% mere plads, hvis du vælger vores dybe skabsløsning. For mere inspiration, besøg din lokale Kvik butik allerede i dag eller bliv klogere på kvik.dk

Kvik Holbæk: Holbæk Megacentrum, tlf. 59 48 83 00

kvik
alle har ret til et fedt køkken

*Gælder tilbud fra køkkenspecialbutikker. Bliv klogere i butikken eller på kvik.dk

** Vejl. udsalgspris er for skabe, sokkel og bordplade. Ekskl. vask, armatur, hvidevarer og belysning.

2. del

Når skoleåret var slut, udstillede hver klasse årets resultater i klasseværelset. Mapper og modeller i geografi, fine ting fra håndarbejde og sløjd, pressede blomster, og også stile- og regnehefter, ja hele årets arbejde blev udstillet. Om aftenen var der gymnastikopvisning med spring og gulvøvelser og selvfølgelig serveredes der kaffe og hjemmebagt kage.

Da min klasse gik i 7. hørte jeg ved juletid om hærvejsmarchen. Det var 2x 45km. Klassen og jeg blev enige om, at det ville vi med til. Vi trænede og trænede. Om søndagene gik vi til Holbæk og hjem eller til Tadre Vandmølle. Forældrene gav morgenmad. Min mand Ole var også med. Jeg søgte om tilskud, men sådan noget pjat ville kommunen ikke støtte. Vi fik frirejse fra DSB, det var alt. Alt andet betalte vi selv. Vi fik en fantastisk tur, anstrengende, men de små, seje unger klarede det, havde endda energi til en slåskamp med Ole og mig i det klasseværelse, vi overnattede i i Viborg. En del af de ”unger” er blevet vores venner, har deltaget i runde fødselsdage og senest vores guldbryllup

I august tog 8. klasse med 2 lærere til Bornholm. Det var en lang tur uden køje, men klassen så alle højdepunkterne og Bornholm havde virkelig udviklet

H. P. Jensen Fisk

Man kan leve af fisk men ikke uden!

Fiskehandler

Henrik Jensen 24 47 98 73

Haredalen 3. 3390 Hundested

Skibby onsdag 10.30 – 12.00 fredag 12.30 – 14.30

Hver tirsdag ved Netto i Ejby kl. 12.30 – 13.00

Hver tirsdag ved Super Best i Kirke Hyllinge kl. 13.15 – 14.15

Sådan så skolegården ud i 1966. Roserne langs muren stod i fuldt flor i sommerferien! Alt var frit og tilgængeligt og intet blev ødelagt. Børnene hinkede, spillede bold, sjippede og legede fanger. Der gik en gårdvagt iblandt dem, men der var få konflikter. Når klokken ringede, stillede eleverne op uden for klassen og ventede på at komme ind.

HOLBÆK FARVEHANDEL

L. C. Worsøesvej 2 | 4300 Holbæk | Tlf. 5943 0992
Mail: holbaek@sadolinfarveland.dk
Web: www.holbaekfarvehandel.dk

et lejrskolekoncept, der var effektivt. Jeg var klasselærer både for min lille klasse og 8. klasse, så jeg var flere gange på Bornholm.

Kort før sommerferien lukkede skolen og alle tog på sommerudflugt i busser.

1. og 2. klasse tog med fru Hansen og lærer Gregersen i Zoologisk Have, de kørte deres eget løb og kom tidligt hjem. De andre klasser havde en lang dag. Fx tog vi et år til Møns Klint, derfra til København, hvor vi tog på havnerundfart, derefter i Tivoli og kl. 22 samledes alle og kørte hjem. Lærerne spiste sammen og gik på skift til det aftalte mødested, hvor eleverne kunne kontakte os. Det var jo før mobiltelefonerne, så man måtte lave kriseaftaler, hvis noget skulle gå galt.

Luciaoptoget 13. december stod Bodil Trolborg for. Pigerne i 6. klasse var hvert år luciapiger og en af dem blev luciabrud med levende lys i grankronen. Pigerne havde en sølvstjerne om panden og et lys i hænderne. De lange, hvide kjoler var natkjoler fra pigerne på Bramsnæsvig og der blev øvet langsom gang i takt og sunget ”Nu bæres lyset frem.” Julesalmer lærtes udenad. Alle klasser samledes i sangsalen, og luciapigerne stod klar i pigernes omklædningssrum, hvor de begyndte at synge, mens de langsomt skred gennem den mørke gymnastiksal, standsede foran alle klasserne og sang deres sange. Eleverne var et godt publikum, de var stille og lyttede, og julestemningen kunne for alvor indfinde sig. Bagefter forestod et større arbejde med at fjerne stearin fra brudens hår og ternernes fingre, men det blevet taget med humør (og sæbe). Det afskrækkede dem ikke for at gentage optoget i præstegården til glæde for især de ældre i sognet. Jeg var medhjælper nogle gange, og det var en fryd at

**STENBÆK EL-CENTER,
SÆBYVEJ 3, 4070 KIRKE HYLLINGE, tlf. 46 40 44 90**

KLINIK FOR FODTERAPI

Bygaden 17
4070 Kirke Hyllinge

Stats. Aut. fodterapeut

Mette Nielsen og Hanne
Møller-San Pedro

Tlf: 46403280

Små ting kan gøre en stor forskel... ...så hvorfor ikke få det hele med?

Første
Besøg er altid
GRATIS
og du får også en
måned gratis
afprøvning.

- ▶ Skruer du højt op for tv'et?
- ▶ Synes du folk mumler?
- ▶ Har du svært ved at høre i større forsamlinger?

Så har du muligvis en hørenedsættelse

Du kan gøre noget ved hørelsen nu og opleve glæden ved at høre igen.
Og vi kan hjælpe dig med, at finde den bedste høreløsning.

Du vil altid få en god rådgivning og service samt løbende opfølgning.
Ring og book en tid til en uforpligtende snak på telefon **25 690 600**
eller via vores hjemmeside **www.bahc.dk**

Klik ind på www.seniorhorelse.dk
og læs mere om høreelse og
medlemsfordele.

Oticon samarbejder
med Ældre Sagen for
tryghed hele vejen.

Sund Høreelse

Centrumgaden 11 • 2750 Ballerup
Hovedgaden 25 • 4050 Skibby
Bækkeskovvej 4 • 2665 Vallensbæk Strand
Tlf. 25 690 600

Gazelle **Hollandsk cykel**

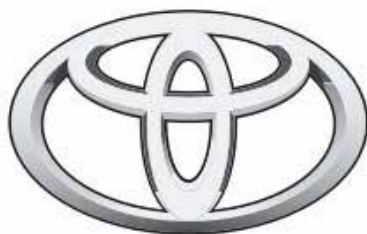
Europas største el-cykel producent prisen starter fra. Kr. 12.499,-

Du kan betale over 12 mdr. 0,- rente 0,- udbetaling 0,- gebyr.

Vi har byens største udvalg af el-cykler.

HOLBÆK CYKLER Tlf.: 35 13 15 89 - www.Holbækcykler.dk

TOYOTA HOLBÆK **NHE Biler A/S**

Toyota Holbæk
Tåstruphøj 1 - 4300 Holbæk
59 43 63 30

se de søde piger i de hvide kjoler sprede lys i mørket.

Til jul pyntede vi et stort juletræ med levende lys. Det stod i sangsalen og lyste smukt, og eleverne gik i flere kredse rundt om det og sang julens sange. Og så kom højdepunktet. Benni Nordberg-Hansen læste Tykke Niels historier. Det gjorde han så morsomt, at alle elskede det og morede sig lige så meget over Benni som over historierne.

Vi havde en flagstang i skolegården, det var ikke en selvfølge i 60'erne, hvor det ikke var velset blandt mange lærere at flage, men den 15. juni samledes alle elever omkring flagstangen, lærer Olsen fortalte om Dannebrog's historie, og så sang vi "Jeg elsker de grønne lunde."

Hver morgen samledes klasserne til morgensang i sangsalen. Bodil Trolborg spillede og Lærer Olsen var jo degn, så han sang godt igennem, det gjorde de fleste lærere. Det var en god måde at begynde dagen på og samtidig praktisk, da informationer kunne gives til hele skolen på en gang. Desværre forsvandt også denne gode tradition i 70'ernes iver efter at skrotte alle gamle dyder, og når de først en gang er væk, er de svære at indføre igen.

Nu har jeg nævnt sanglege nogle gange. Eleverne øvede dem til de forskellige

VVS Arbejde

- Fjernvarme
- Gas kedler
- Olie kedler
- Bio kedler
- Solvarme
- Badeværelser

Vi kommer til aftalt tid

VVS Firmaet

Rønnevej 5 · 4060 Kirke Saaby

Telefon 70 22 02 01

www.jespers.dk

Tlf: 47 51 20 05

Vi leverer:

- **Håndværkerrengøring**
- **Slutrengøring**
- **Erhvervsrengøring**
- **Hovedrengøring**
- **Daglig rengøring**
- **Skurvognsrengøring**
- **Byggepladsservice**
oprydning - sikkerhedsopgaver
- **Skadesservice**
vand og fugtbekæmpelse
- **Hjemmeservice**
- **Fritvalgsordning for kommuner**
- **Vinduespolering**
- **Tæpperensning**
- **Gardinvask**
- **Linnedservice**

Få et godt og uforpligtende **tilbud**

arrangementer: Det var ”Er det dig, der har taget min gedebuk?” ”Tyv ja tyv”
”Kom, kom frimodigt her, i en ring jeg har dig kær” ”Herlig en sommernat ”
”Munken går i enge” ”Jeg gik mig rundt i ringen og kigged’ mig omkring” ” 7
raske piger i en ring” ”I dag er det første maj”

Vi var så glade for disse sanglege, at lærerne altid afsluttede jul og sommer med at gå i sangsalen og lege. Men efterhånden ophørte det, da nye, unge lærere ikke kunne se charmen i disse lege.

Det var ikke mange hjælpemidler en lærer havde. Tavle, kridt og bøger. En spritduplikator, filmfremviser og en diasfremviser, det var det. Nåh jo, en radiogrammofon var der også. Og kunne man spille på violin eller klaver, var det også en mulighed. Men det lød ærlig talt gyseligt, når violinens skærende toner lød fra sangsalen.

Over pigernes omklædningsrum var et fantastisk flot sløjdløkal, som lærer Carstensen holdt i fin orden, og hvor det kostede en cigar, hvis drengene glemte at slå klemmen fra på saven. Jeg ved, at ”røde Christian” afleverede cigar 2 gange!

I skolekøkkenet, som også var indrettet efter de nyeste principper, regerede Bodil Trolborg. Her lærte piger og senere også drenge at bage og brase, men sandelig også at rydde op og gøre rent.

Der var ikke noget formningslokale, men skolen havde en stor kælder, det var et sikringsrum, et beskyttelsesrum uden vinduer, helt ulovligt til undervisning, men her boltrede eleverne sig med farver og ler. Vi havde en kunstner blandt lærerne, Birger Müller, som kunne vejlede eleverne på det felt, men det var i historie lærer Müller var enestående, han fortalte, så alle elever kom til at

elske historie og så var han ekspert i flintesager, så alle børn kom til ham med de flintestykker, de havde fundet, og så kunne han fortælle dem, om det var en fin flække eller ”bare” en almindelig sten.

Der var også en anden blændende fortæller på skolen, nemlig Lærer Olsen. Til julefrokosten bad vi ham altid fortælle, og på sin veloplagte måde fortalte han om ”den Felix, den Felix fra Rye” eller krybskytten Lange Johan, som boede i grevens ammehus og måtte stikke fødderne ud ad vinduet, når han sov, så lang var han. Alle lærerne lyttede og glemte at spise og drikke!

Gymnastiksalen var med trægulv og ribber hele vejen rundt, og da der var en tung foldedør ind til sangsalen, var rummet anvendeligt til mange store arrangementer. Over ribberne var der en række vinduer på hver ca. 3 kvadratmeter. En eftermiddag havde jeg gymnastik med en 5. klasse. Det stormede og vinduerne rystede. Pludselig lød der et brag. Et glas havde løsnet sig og hele ruden sejlede ned og landede med et brag, mens glasstumper fløj rundt. Børnene skreg og jeg råbte, at de skulle stå stille. Flere var barfodede, nogle flygtede op i ribberne og hang skrækslagne, mens jeg råbte igen, at de skulle blive, hvor de var, og styrtede ud efter hjælp. Fik fat i lærer Gregersen, som bar de barfodede elever ud i omklædningsrummet. Som ved et mirakel var ingen kommet slemt til skade, nogle blødte lidt, men ingen skulle sys. OG DET VAR SÅ DET. Ingen meddelelse til forældrene, ingen snak med mig eller børnene. Der var INGEN reaktion. Der blev sat en ny rude i. Gulvet var

www.

Slagter Anders.dk

***Mad til hverdag og fest,
fra slagteren i Kirke Hyllinge***

Tlf.: 46 40 40 46 – Bygaden 45, Kr. Hyllinge

i mange år arret af de mange glasneds slag og i dørkarmen sad der et dybt hug, som efter et økseslag, til minde om en hændelse, der kunne have endt som en tragedie uden lige. Jeg kan stadig blive svedt ved tanken. Jeg må indrømme, at jeg tit skævede mistroisk til vinduet, når jeg senere havde gymnastik og hørte blæsten ruske. Hvis det var sket i dag havde aviser, TV og psykologer haft kronede dage.

Alle elever sagde du og lærer/fr + efternavn, senere kom eleverne på fornavn med de fleste lærere. Jeg har altid ment, at det er godt og praktisk at anvende fru+ efternavnet og sådan blev det for mit vedkommende gennem alle årene. Jeg underviste i tysk i ungdomsskolen og omkring 1970 startede en kreds af forældre en musikskole, som jeg blev formand for. Vi lavede flere store loppemarkeder, hvor vi tjente mange penge til indkøb af instrumenter. Kristian Pommer, som i mange år var en inspirerende musiklærer, blev ansat og mange elever fik lært at spille guitar og spille i band. De kunne også gå til trompet og andre blæseinstrumenter og senere til blokfløjteundervisning. Ved kommunesammenlægningen skiftede skolen navn til Bramsnæsvigskolen og så blev det en stor skole med mange elever og mange lærere. Men det er en anden historie.

7.a og b. spillede "Dyrene i Hakkebakkeskoven" og 7.b gik Hærvejsmarch - det er blevet til et varigt venskab med mange af dem.

KeyShop.dk

BYENS STØRSTE
NØGLEBAR & SKOMAGERI

Vestergade 2 - 4300 Holbæk

info@keyshop.dk - www.KeyShop.dk - Tlf. 563 111 11

KonditorBager
din lokale håndværksbager

Munkholmvej 32 - 4300 Holbæk
Tlf. 59 43 24 26

DAVIDSEN

-alt til byggeri

JYLLAND

Vojens
Odense

Brørup
Rødekro

Fredericia
Toftlund

Haderslev
Vejen

Høruphav

SJÆLLAND

Venslev
H. C. Vej 8, Skibby
78 79 16 00

Annie D

Frisør og tøj under samme tag

Alt til fest både tøj og hår.
Vi er eksperter i at farve hår
samt reflekser og striber til rimelige priser.

Nye mærker:

SPRING 2015

LauRie

På vores webshop www.annied.dk
kan der laves online bestilling til frisøren.
Vores åbningstider og priser er også at finde der.

Munkholmvej 26, 4300 Holbæk • tlf. 59 43 84 84

DIN TØJMAND Boston | Labæk 2-4 | 4300 Holbæk

Tlf.: 59 43 41 49 / 59 43 0 2 76

Marianne Skak Augsburg

R.A.B. Registreret Alternativ Behandler

Gudrun Børresensvej 17
Ejby Strand
4070 Kirke Hyllinge

Tlf. 46 40 50 25

Mail: lille_rolighed@mail.tele.dk

Web: www.lille-rolighed.dk

Lille Rolighed

- Akupunktur
- Kinesisk medicin
- Gua-Shark
- Zoneterapi
- Homøopatisk medicin
- Bindevævmassage

- Arbejdsskader
- Idrætsskader
- Ubalance
fysisk/psykisk
- Udrensning
- Afgiftning
- Opbygning af energi

Tilskud fra Sygeforsikringen
Danmark samt de fleste
sundhedsforsikringer

Keld Grinder-Hansen

Nyvang – et nutidsrelevant og levende historisk oplevelsescenter

Andelslandsbyen Nyvang er et levende, historisk oplevelsescenter, som har rigtigt meget at byde på, og som har potentiale til at blive en attraktion på nationalt og internationalt niveau.

Andelslandsbyen Nyvang har været i rivende udvikling siden åbningen i 1992. Landsbyen er vokset, og der er kommet stadig flere aktiviteter. Andelslandsbyen adskiller sig fra andre danske attraktioner ved at levendegøre bygningerne på alle dage i åbningstiden – og ikke kun i skoleferierne. Sammen med en målrettet markedsføring og en stærk fokusering

på den gode publikumsoplevelse har det båret Andelslandsbyen frem mod et ganske flot besøgstal, som øges år for år. I 2014 lagde 66.199 vejen forbi Andelslandsbyen og det er vores klare forventning, at dette tal vi stige hen over de kommende år. Denne forventning skyldes ikke mindst, at vi i den kommende tid kommer til at arbejde med at skærpe visionsplanen for Nyvang og udarbejde en flerårig udbygningsplan for andelslandsbyen, hvor vi bl.a. opererer med at få opført en kro og en landsbyskole i andelslandsbyen. Forhåbentligt er der nogle af de store kulturelle fonde, som gerne vil være med til at gøre vores visioner til virkeligheden inden for de nærmeste år. Der sker imidlertid hele tiden noget nyt i Andelslandsbyen. I 2015 indvier vi en keglebane i Nyvang og får installeret et ambulancefly fra 1946 i en nybygget hangar. Flyet skal herefter have base i Nyvang og lette og lande fra den nyindrettede græslandingsbane.

Den levende landsby

Andelslandsbyen er et levende og aktivt historisk oplevelsescenter. Omdrejningsspunktet i formidlingen er vores over 400 aktivefrivillige, som sørger for at der er liv i bygninger og udstillinger. Gæsterne kan se tingene i brug og også selv prøve dem. Andelslandsbyen Nyvang ligger i udkanten af Holbæk. Nyvang er en gammel proprietærgård, men siden 1992 har der været et historisk oplevelsescenter på gårdens jorde (godt 120 td. land).

Kernen i museet er selve ”landsbyen” med bygninger, som fortæller andelstidens

historie 1870-1960. Bygningerne er kopier af oprindelige huse fra landsbyer på Sjælland. Landsbyen omfatter bl.a. statshusmandsbrug, andelsmejeri, brugs, kirke, zoneredningsstation og forsamlingshus.

Andelslandsbyen Nyvang har pt. 15 fuldtidsansatte. Museet er ejet af Foreningen Andelslandsbyen Nyvangs ca. 3300 medlemmer.

Andelsbevægelsen formede Danmark

Nyvang fortæller historien om en periode

i Danmarkshistorien, hvor landsbyerne for alvor tog teten og sluttede sig sammen i fælleskaber, som styrkede bøndernes produktion og indtjening og satte en demokratiudvikling i gang i vores samfund, der førte frem til parlamentarismens indførsel i 1901. andelstankegangen spirerede i perioden efter 1864. I 1870'erne faldt prisen på korn voldsomt. Hvis landmændene skulle klare sig, måtte de tænke nyt. I første omgang gik de efter billigere dagligvarer. I 1866 blev Danmarks første brugsforening oprettet i Thisted. Initiativet kom fra den lokale provst, Hans Christian Sonne, som gerne ville hjælpe købstadens fattige arbejdere. Formålet var at skaffe medlemmerne gode og billige varer direkte fra grossisterne. Idéen

bredte sig hurtigt ud i landsbyerne. Og nu var det bønderne selv, der tog initiativet. Men indtjeningen skulle også i vejret. Løsningen blev at anskaffe flere husdyr og bruge kornet som foder. For England ville gerne købe dansk smør og bacon til gode priser.

I starten kærnede bønderne selv smørret i hånden. Men i 1878 opfandt konstruktør L. C. Nielsen mælkecentrifugen. Det betød bedre og mere ensartet smør, som kunne sælges til en højere pris. Bønderne så snart idéen i at gå sammen om at anskaffe en centrifuge og selv producere det gode smør. Samarbejde kendte bønderne fra brugsforeningerne, og nu tog de andelstanken med over i mejeridrift. I 1882 blev det første

AUTO GLARMESTEREN

Elegante løsninger til bad og køkken.

Udskiftning af autoruder - alt glarmesterarbejde udføres.

SKIBBY GLARMESTEREN

Glarmester Vinholt · Hovedgaden 2 · Telefon 47 52 70 66

andelsmejeri oprettet i Hjedding i Vestjylland, og derfra spredte det sig som en steppebrand. Alene i 1888 blev der oprettet 244 andelsmejerier. Snart kom der også andelslagterier, og siden kom bl.a. eksport af æg og smør, indkøb af foderstoffer og gødning, bagerier, elværker, fjerkræ, vaskerier og frysehuse på andel. I 1950'erne var stort set alle landmænd medlem af en eller flere andelsforeninger.

Andelstanken

Andelstanken har tre hovedprincipper:

- Åbent medlemskab.
- Demokratisk medlemsstyre, hvor princippet er én mand – én stemme. Overskuddet tilhører medlemmerne. Fordeles efter medlemmernes andel af omsætningen.

Andelsbevægelsen fik stor betydning i Danmark. Og Danmark fik stor betydning for andelsbevægelsen på verdensplan. Det hele startede i Rochdale ved Manchester i England. Men det var i Danmark brugsforeningerne blev folkelige. Og det var i Danmark andelstanken blev udbredt fra indkøb til produktion. Navnlig det sidste fik stor betydning for andelsbevægelsens udbredelse.

Andelsbønderne

I det gamle standssamfund var bønderne altid nederst. I 1849 blev enevælden afløst af demokrati, men i første omgang fik kun 15 % af befolkningen stemmeret. Bønderne

Tjener Byg

Opgaver i træ & glas udføres

**Forhandling
Montering
Service**

Outrup
VINDUER & DØRE
www.outrup.dk

Ryegade 19, Rye · 4060 Kr. Såby · Tlf. 20 96 45 84

Vi har netop **SOLGT** denne bolig i nærheden af dig

**Gratis og
uforpligtende
salgsvurdering**

**Bestilling hele
døgnet!**

Skal vi også sælge din?

Vi kender vejen

Tlf. 46 40 01 53

Estate Mæglerne

Hornsherredvej 25 • 4060 Kr. Såby

Estate Mæglerne

Hovedgaden 15C • 4050 Skibby

www.estate-maeglerne.dk

SOLGT

Lignende bolig søges!

Vi kender vejen

Tlf. 46 40 01 53

Estate Mæglerne

Hornsherredvej 25 • 4060 Kr. Såby

Estate Mæglerne

Hovedgaden 15C • 4050 Skibby

www.estate-maeglerne.dk

ønskede ikke kun at få del i det spæde demokrati. De gik også målrettet efter at frigøre sig fra godsejernes, embedsmændenes og borgernes økonomiske og kulturelle magt over deres liv. De stiftede sparekasser, kreditforeninger og frimenigheder. Og på højskolerne lærte de at tro på sig selv og egne evner. Andelsbevægelsen var en naturlig fortsættelse af denne tradition.

Andelsbevægelsen i dag

Andelsbevægelsen findes stadig i dag. Den er vokset, og de mange små selvstændige foreninger er fusioneret til landsdækkende selskaber med internationalt samarbejde, fx Coop, Danish Crown og Arla.

Hvad kan vi lære af andelsbevægelsen?

Andelsbevægelsen opstod i en krisetid. Og den blev brugt som redskab til at udvikle nye muligheder i en ny situation. Andelstanken bygger på folkelig-demokratiske traditioner og idéen om at fællesskab gør stærk. Til sammen var de tanker og idéer med til at løfte Danmark ind i en helt ny, moderne tidsalder. Og de kan stadig inspirere til at tackle de udfordringer, som vi møder i dagens Danmark. I dag hvor velfærdssamfundet er under stigende pres, og hvor det offentlige får stadigt sværere ved at løfte de fælles opgaver, kan man hente inspiration i andelstiden, hvor frivillige fællesskaber gik sammen om at løse vigtige opgaver i lokalsamfundet. Denne historie, som Andelslandsbyen Nyvang gør levende, bliver stadigt mere relevant i det moderne samfund, hvor begrebet ”aktivt medborgerskab” vinder frem.

Om Andelslandsbyen Nyvang, Oldvejen 25, 4300 Holbæk • 59 43 40 30 • nyvang@andelslandsbyen.dk. Åbningstider 2015 (sæsonåbning 18. april) Tirsdag til torsdag kl. 10.00 til 16.00, Weekend og helligdage kl. 10.00 til 17.00, dog kun kl. 10-16 fra den 8. september. Se i øvrigt hjemmesiden: www.adlbn.dk

SELANDIA
ADVOKATER

Havnevej 19, 4300 Holbæk
www.selandiaadvokater.dk
Telefon 5948 0000

Vestergaard Møbler

Tåstruphøj 46, 4300 Holbæk Tlf. 59 45 45 45

GFB (Grundejernes Fællesrepræsentation ved Bramsnæsvig)

Bigården. 122 husstande

Formand: Henrik Erichen

Bigårdsvej 52.

4070 Kirke Hyllinge.

Telefon 28 35 17 98 E-mail: he@bico.dk

Bramsnæsvig. 92 husstande

Hjemmeside: www.bramснаesvig-grundejer.dk

E-mail: mail@bramsнаesvig-grundejer.dk

Formand: Allan Skak Augsburg

Ejby Havnevej 105.

4070 Kirke Hyllinge.

Telefon 46 40 50 03 E-mail: a.s.augsburg@mail.tele.dk

Ejby Bylaug. 120 husstande

Oldermand: Plys Baltzersen

Lorentzenvej 5. Ejby. 4070 Kirke Hyllinge

Tlf. 46 40 53 26 Mobil 20 49 53 26 E-mail plys-leif@privat.dk

Ejby Strand. 31 husstande

Formand: Bjarne Ego Jørgensen

Olaf Kristianssensvej 25. Ejby.

4070 Kirke Hyllinge.

Telefon 24 42 72 50 E-mail: evabjarne@hotmail.com

Ejby Strand Øst 100 husstande

Formand: Gunnar Clausen

Kærvej 27. Ejby.

4070 Kirke Hyllinge

Telefon 22 13 45 76 E-mail: gunse@email.dk

Grønhøj. 125 husstande

Formand: Ulrik Hansen

Lindevej 11. Ejby

4070 Kirke Hyllinge,

Telefon 40 30 47 05 E-mail: alice_ulrik@hotmail.com

Præstholmgårds Vænge. 155 husstande

Formand: Hans Ove Laugesen

Anders Rasmussensvej 26. Ejby,

4070 Kirke Hyllinge,

Telefon 46 40 52 55 E-mail: hans@familien-laugesen.dk

Vores Vandværker

Ejby Strand Vandværk A.m.b.a.

Kontaktperson: Leif Hansen telefon 40 14 58 57

Grønhøj Vandværk

Kontaktperson: Lars Dall 42 29 53 01

AKKUTTELEFON..... 70 15 07 08

ALARM ambulance, brand, politi 112

DYR I NØD 18 12

LÆGEVAGTEN 70 15 07 00

POLITI..... 114

TANDLÆGEVAGTEN 29 60 01 11

Politi

Midt- og Vestsjællands Politi

Skovbogade 3. 4000 Roskilde

46 35 14 48 Direkte kald 114 Alarmopkald 112

Redningsberedskab

Brandinspektør John Olesen

Beredskabsstation i Kirke Hyllinge

Vintapperbuen 2. 4070 Kirke Hyllinge

Telefon 46 40 48 88

Sæl opsyn

Såfremt man opserverer noget uheldigt, i forbindelse med bronze sælen ude i vandet.

Kontakt venligst: Henning Frederiksen tlf. 29 26 16 72

megaSun

**Nu skinner solen hos
Statoil i Kirke Hyllinge!**

**Kom og få
SANSEOPLEVELSE
i MegaSun 7900**

**Alpha med AROMA
AquaCool
FourSeasons**

- kom og prøv markedets største sole...

Statoil • Eleverdamsvej 232 • 4070 Kirke Hyllinge